

P. Šim. 1204

1

Prieš surašant gerai išsiskaityti instrukciją!

Zinių lapo Nr. (nerašyti)

Lietuvos žemės vardynas

renkamas Švietimo Ministerijos

Su visokiais klausimais, iškilusiais surašant žemės vardyną, kreiptis ir prirašytus žinių lapus siųsti:
Valstybės Archeologijos Komisija — Lietuvos žemės vardynas, Kaunas, Vytauto Didžiojo Muziejus.

Žemės vardai

Kentauciu
(oficialinis vardas)

Kaimo, dvaro, vienkiemio, miesto, bažnytkaimio, girininkijos,
(liečiantį pavadinimą pabraukti)

Židiku

valsčiaus

Mažeikių

apskritis

Sunaudoti spausdinti ir rankraštiniai šaltiniai bei jų sutrumpinimai

Surašytojo:

Pavardė, vardas Rimkus Antanas verslas mokytojas

Gimimo vieta Uogiskiai, km. valsčius Vieksniai apskritis Mažeikiai

Adresas: Lūšis p.ag., Kentaucius pr. mok., Biržinė, Mažeikių apskr.

Zinios surašytos 1935 m. gruodžio mėn.

1 Eilės Nr.	2 Vardas rašomąja kalba parašytas		3 Vardas vietos žmonių ištarme	4 Senovinės vardo formos	5 4 skilties šaltinis	6 Žinios surinktos iš	7 Dalykas	8 Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	9 Dydis	10 Lokalizacija	11 Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	12 Pastabos
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
1		Apžargai	Apžargā			ž. k.	vienkiemis		10 ha	Pietinėje Kentaučių km. dalyje, arčiau Stygališkų km.		
2		Bobūtė	Buobūti			ž. k.	Grubyno bendrosios ganyklos	Žema pelkėta vieta, apaugusi krūmais	10 ha	Seležonkelio šiaurės pusėje prie Ritišės km.		
3		Cecis eglynėlis	Cēcis eglynėlis			ž. k.	mažas eglynėlis			Įrūdai Kelmyneje		Vardas ne senas.
4		Didysis griovys	Didysis griovys			ž. k.	užakės griovys		ilgumas 1 km	Dalis Parakalnio km. dalis Kentaučių km. vakarus pusėje.	Prasideda nuo dušės st. ir tęsiasi į Diekonus, pietus link.	
5		Eglynupis Medupis	Eglynupis Medupis			ž. k.	upeliukas		ilgumas 1/2 km.	Tęsiasi per Kentaučių km; antra pusė per Kūgių km.	Prasideda iš Grubyno ir tęsiasi į rytus, į Kūgius.	Plačiau žinomas kaip Lenkaiškių upelis, nes pro tokią pavardę užimta teka.
6		Grubynas Grubyniški Grubynėli	Grubynas Grubiniški Grubinėli			ž. k.	Kentaučių kaimo šiaurinė dalis		40 ha	Tarp Parakalnio, Ritišės ir Biržinės kaimams. Seležonkelio pietų pusėje.		Yra 10 gyventojų.
7		Grubyno kelias	Grubyna kelis			ž. k.	trūdo kelias		ilgumo apie 1 km.	dušės - Naudvario kelio dalis, kuri eina pro Grubyną.		
8		Juodaksmynas	Juodaksmynas			ž. k.	juodaksmis miškelis		1/2 ha	Lėndimuose		Dalis Kelmyne šiaurinė jau ariama.
9		Kelmyne	Kelmyni			ž. k.	nukirto eglyno vieta.			Kentaučių upelio pietų pusėje, Sungailiškėje.		
10		Kentaučiai Kentaučiskiai	Kentaūtė Kentaučiskė			ž. k.	kaimas		apie 300 ha	Susiečia vakaruose su Dautarų km, šiaurėje - su Parakalnio ir Ritišės km, rytuose su Biržine ir Kūgių km.	Prasideda dieknuose ir šleka už Kūgių km. į Naudvario prūdą.	Dar vadinama ir „Sungailos“ upeliu.
11		Kentaučių upelis Sungailiškis Svarcupis	Kentaučių upelis Sungailiškis Švarcupis			ž. k.	upelis		ilgumo 4 km.	Tęsiasi vakarus į rytus. Per Kentaučių km. tęsiasi apie 1/2 km. ilgio.		
12		Lauraičio kapeliai Sėnkapeliai	Lauraiti kapėle Sėnkapėle			ž. k.	sėnkapiai			Nėtoli Dieknuose, šiaurinėje Kentaučių upelio pusėje, arba šiaurės pusėje.		Dar stori vienas kryžius
13		Lėndimai	Lėndimā			ž. k.	bendrosios ganyklos	šlapia, pelkėta, krūmais apaugusi vieta.	30 ha	1/2 km. abtū nuo Grubyno ir pietryčių.		Vienas asmuo pavadinęs „Lėndimais“
14		Lėknai	Lėknā			ž. k.	jaun plėšiamos pievos	priaugus krūmus	60 ha	dušės - Židkų viškelio rytų pusėje.		
15		Ožkarėžai Ožkarėšos	Vuožkarėžā Vuožkarėšas			ž. k.	Kentaučių kaimo vakarinė dalis		25 ha	Palei dušės - Židkų viškelį, iš rytų pusės ir palei Diekonus.		Vienas ir antrąs sako. Yra 5 gyventojai
16		Papievis	Papėvis			ž. k.	dirva			Palei Grubyną ir palei Medupį, palei pievą.		

1 Eilės Nr.	2 Vardas rašomąja kalba parašytas		3 Vardas vietos žmonių ištarime	4 Senovinės vardo formos	5 4 skilties šaltinis	6 Žinios surinktos iš	7 Dalykas	8 Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	9 Dydis	10 Lokalizacija	11 Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	12 Pastabos
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
17		Pākapi Pākapis kapeliai	Pākapi Pākapis kapėlė			ž.k.	senkapeliai			Prie Sungailos kelio rytų pusėj, Jono Želvio pakio myje.		
18		Pākapis šaltinis	Pākapis šaltinis			ž.k.	šaltinis			Yra Lendimuose 1/2 km. atstū nuo Pākapis kapelius.		
19		Piēpoliški	Piēpuoliški			ž.k.	piēva	1/2 ha		Prubėžiuojasi su Dieknais, su Lauraičio ir Būtos dirvomis.		
20		Pūsrėzis	Pūsrėzis			ž.k.	dirva	1 ha		Lauraičio žemiėje palei Kūgių km. sieną.		
21		Ruziai Treiniai	Rozė Trėinė			ž.k.	vienkiemis	10 ha		Piktinėje Kentaučių km. dalyje, prie Strygalių miško, netoli Špiargų (šalyman)		
		Ruzinaĩ Treiniškis	Rozinā Trėinėškis									
22		Sungailiški	Sungailiški			ž.k.	gyvenimas			Kentaučius upelio ir Sungailos kelio kampė, netoli Ruzių ar Trėinių.		Dabar gyvena Šticiaupienė
23		Sungailos kelias	Sungailas kėlis			ž.k.	kelias	1 1/2 km.		Esna nuo Šouobyno į pietus per kaimą. Kryžiuojasi su Šouobyno keliu.		Dabar tik pradėtas taisyti ir žygiuoti.
24		Šatrijos kalnas	Šatrijōs kalns			ž.k.	atšardis kalnelis			Kur gyvena ūkin. Strikauskas		jaunosios kartos pramanytas. Semėji nevadina.
25		Sriaiūtas	Sriaiūts			ž.k.	buvasi piēva	2 ha		Sūkurio žemiėje.		Dabar jau išarta
26		Šlāmatas	Šlāmatš			ž.k.	krūmai, ganykla	1/2 ha		Lendimus kertelė, priklauso Želviui.		
27		Štūdlenkiai	Štūdlenkē			ž.k.	Kentaučius km. rytinė dalis			Strygalių ir Kūgių km. kerteje		
28		Kūlija	Kólėja			ž.k.	akmenuotas reljė	8 ha	Labai daug yra akmenų	Arčiau Strygalių, Gontai priklauso		Šis vardas suānotas pavilnotai, kada jau kėti buvo spāijti.

3
13 Istorinės žinios Nr. 10. Kentaučiai. Senovėje visa Kentaučius žemė priklausė Naudvaris dvaro savininkams Huščoms. Nr. 6. Grubynas. Grubyno gyventojų Mucininho (latvis) protestais baudžiavos laikais buvęs Huščos apmardytas į šunį ir Grubyne apgyvendintas. Nr. 22. Sungailiški. Ši gyvenimo seniau Huščų padovėnojęs savo liokajui Sungailai.

14 Archeologinės žinios 2) Nr. Treiniai, Prieš 30 m. atgal darė, pakilus akmeni, buvo rados žinių testifikas Želvys Vincentas tris senoviskus plonyčius pinigėlius, ant kurių vieno būvusi žyma karūna. Nr. 17. Pakapė. Netoli Pakapės, kur dabar gyvena Radavičius, kieme ~~po~~ akmeniu buvo rasta prieš 60 metų pinigų puodelis, pusantro goricio muštinius sidabrinis. Toje vietoje ~~ni~~ matėsi prieš atkadiną du gražūs verseliai.

15 Vardų kilmės aiškinimai Nr. 1. Apžargai. Buvo du broliai, kurių vienas ir antro atėmė žemę, lyg apžergė, nuskaudė. Nr. 2. Bobutė. Pasakojama, kad tose ganyklose gyvenusi sena bobutė. Intros aiškinimas, būk tarp pramane nuo senos Naudvaris dvaro savininkės Huščienės, nes šios ganyklos irgi priklausė Huščoms. 3) Nr. Cecis eglynėlis. Dabar gyvena Cecilija Striaupienė, ji Sungailis palikuonė, jai tas eglynėlis priklausė. Nr. 5. Eglynupis, Medupis. Teka pro eglyną. Medu vietos žmonės vadina mišką; taigi, teka pro medų tarp pat. Jaunoji karta vadina Lenkauskio upelį nuo pavardės. Nr. 6. Grubynas. Yra du aiškinimai: 1) kad buvęs blogas akmenistas kelias, ir pramane Grubynas; 2) kad kiemai buvo išsistatę pagal keletą panašių (žr. pridėjamą lapą)

16 Tautosakinės žinios Nr. 10. Kentaučiai. Yra toks pajūchos posakis: „Kentaučė vuo-ži plaūtė“. Kentaučiuose yra daug Želvių. Jie turi {vairias pravardes: 1) Malinava. Buvo ta pavardė Žemalio dvaro parėdninkas, labai smarkus vyras. Želvys gėdavėsis, kad jis galys irgi taip pasmarkauti; 2) Cūrulis. Antrošiau atskeldavo negu cūrulis (vėversys). 3) Ruzys. Savo sūrus fuorą teisėtardavo vardu „Huzi“. 4) Raudonasis Želvys. Yra raudono veido. 5) Pākapės Želvys. Gyvena prie Pakapės kapelis. 6) Vaitkus. Turėjo tokią pavardę usų. 7) Petruikis. Atsikėlęs iš Petruikių, kurie yra prie Renavos Gaunytkaimio, Židiskų. 8) Lieta arba Punks. Turi priežodį taki ir anoki.

Vienas Lauraitis vadinamas „Undemis“ Lauraičiu, nes yra vežiojęs & stotį vandenį.

Vienas Lenkauskis vadinamas „Borkštairiu“. Per okupacijos metus buvo vokiečių paskirtas seniūnu.

Dar sakoma: „Kentaučė - betaučė“.

Zinių teikėjo(-jų) pavardė, vardas 1) Želvys Juozas 13 Nr. 10, Nr. 6, Nr. 22, 15 Nr. 6(2), Nr. 5, Nr. 15(1), Nr. 11;

2) Želvys Vincentas {14 Nr. 21, Nr. 17} 15 Nr. 1, Nr. 3, Nr. 15(2), Nr. 21, Nr. 27(2); 3) Lauraitis Jonas 15 Nr. 13, Nr. 26, Nr. 14;

Gimimo vieta(os) 16 Nr. 10.; 1, 2, 3 Kentaučiai

Amžius		3	2	1	
	iki 15	15—25	25—40	40—60	60—80 per 80

valsčius Židikai

apskritis Mažeikiai

Nr. 15. Vardu kilmis aiškinimai. Nr. 6. Gruobyuo tēsinys.

.....kaip Latīviņose netoli diepojos Gruobyuas. Nr. 9. Kelmynē. Dvāras nukitēs Sungailos eglynā, palikē tik kelmai. Dabar jau dirbama zēmi. Tik mažs imotelis ataugo eglynēliu, vadinamu Cecis eglynēliu. Nr. 11. Kentavēis, Sungailos upelis, Švarcupis. Sungailos (ar Sungailiškis) upelū vadinamas dēlto, kad seniau ralymais stovējo Sungailos gyventomas. Švarcupiū būh tai esōs prasytas valsciāus knygošē. Seniau bāh toks vardas buvōs. Nr. 12. Lauraičis kapeliāi yra Lauraičis zēmiē.

Nr. 13. Lendimai. Yra daug šaltīnis ir šlapis ir besilinguojanēis viēts. Nr. 14. Dieknai. Tasp pat yra šlapis, līnkstanti viēta. Nr. 15. Ožkarēžai-os. Du aiškinimū: 1) gyve-

nē mūskurde gyventojai, kuriuos kunigas pravašiuodamas ir pavadoņēs ožkarēžais - ožkas rēžančiais (pīaunončiais); 2) gyventojai turējē mažus zēmiš rēžēlius, po 2 ar po 4 ha. Nr. 19. Piepoliškē. Anksčiau priklausi gyventojai Piepoliui. Nr. 21. Ruricai, Treiniāi.

Treiniāis pramānē dēl to, kad trys gyventojai gyventojai gyveno po viēnu stogu. Ruricāis pramānē dēl to, kad viēnas tū gyventojis zēlōys turē Rurio pravardē. Nr. 22. Sungailiškē. Pramānta muo Sungailos pavardēs. Nr. 26. Šlamatas. Kitiš kartā sumēdavs visohius šlamus, padvēsusius gyvulus. Nr. 27. Šūdlenkiāi.

Du aiškinimū: 1) ožkarēžiškiāi vēzē ten mēšlus ir pramānē tasp; 2) gyvenē 3 mūskurde gyventojai su menkom trobēliem. 28 Nr. Kulija, Būh tai pramānyta muo daugybēs akmenis - kūlius. (Yra zēmaičiņose iz kōtas tokio sudarymo zōdis: molija, su tokim pat kūčiū, zēmaiškāi - mōlēja.)